

بررسی رابطه تجدید ارائه های صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و مدیریت جریان نقد با اندازه موسسه حسابرسی

سمانه عدالتی شکیب^۱

امیر غفوریان شاگردی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۲۱ تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۰۳/۱۱

چکیده

از دیدگاه سرمایه گذاران، تجدید ارائه صورت های مالی فقط بیانگر مشکلات عملکرد دوره گذشته نیست بلکه نوعی پیش بینی مشکلات آتی برای شرکت و مدیریت آن نیز محسوب می شود و موجب سلب اطمینان سرمایه گذاران نسبت به اعتبار و شایستگی مدیریت می شود. با این وجود، در حال حاضر تجدید ارائه صورت های مالی در ایران به صورت نسبتاً گسترده ای در حال افزایش است (نیکبخت و رفیعی، ۱۳۹۱). در این پژوهش ما رابطه بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی را بررسی می کنیم. این پژوهش هم تجدید ارائه جریان غیر نقد ناشی از اقلام تعهدی که بر صورت سود و زیان و ترازنامه اثرگذار است و هم تجدید ارائه ناشی از جریان نقد که بر صورت جریان نقد تأثیرگذار است را بررسی می کند. این پژوهش از نظر هدف کاربردی محسوب می شود و روش انجام آن توصیفی - همبستگی می باشد. نمونه آماری پژوهش حاضر با انتخاب ۹۰ شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۵ ساله از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ انجام شده است. به منظور ارزیابی پارامترهای پژوهش از مدل رگرسیون لجستیک استفاده شده است و با استفاده از نرم افزار Eviews7 اقدام به محاسبه آماره های توصیفی متغیرها به تفکیک برای هر یک از مدل های مورد استفاده در پژوهش کرده و سپس فرضیه های پژوهش با روش های مناسب آماری توسط نرم افزار R.3.1.1 مورد آزمون قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان می دهد که رابطه معناداری بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت سود وجود ندارد. بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت جریان نقد نیز رابطه معناداری مشاهده نشد.

واژگان کلیدی

تجدید ارائه صورت های مالی، اندازه موسسه حسابرسی، مدیریت سود، مدیریت جریان نقد.

^۱ کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)، مشهد، ایران (s.samashakib@gmail.com)

^۲ استادیار دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)، مشهد، ایران (Ghfourian@imamreza.ac.ir)

۱. مقدمه

آگاهی از کیفیت اطلاعات مالی برحسب دلایلی چون پیچیدگی رویدادهای اقتصادی، تضاد منافع و... از اهمیت ویژه ای برخوردار است. استفاده کنندگان برای تصمیم گیری به اطلاعات مختلفی از جمله اطلاعات مالی درباره بنگاه های اقتصادی نیاز دارند. در این رابطه صورتهای مالی به عنوان مهم ترین مجموعه اطلاعات مالی شرکت ها و بیانگر نتایج فعالیت آن ها محسوب می شود. اما مسأله مهم تردید در مورد قابلیت اتکای اطلاعات مزبور است. کیفیت حسابرسی یکی از موضوعات بسیار مهم در حوزه حسابرسی و بازار سرمایه است که به طور عمده ای مورد توجه همگان از جمله استفاده کنندگان از اطلاعات مالی می باشد. در واقع نقش حسابرسی، ارزیابی کیفیت اطلاعات برای استفاده کنندگان است (سجادی و همکاران، ۱۳۸۲).

مطابق بند ۹ استانداردهای بین المللی، صورت های مالی، یک ارائه ساختاری از وضعیت و عملکرد یک بنگاه است. هدف صورت های مالی فراهم کردن اطلاعات درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریان های نقدی یک بنگاه است که برای دامنه وسیعی از استفاده کنندگان در اخذ تصمیمات اقتصادی مفید است (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۸). این اطلاعات با سایر اطلاعات یادداشت های همراه، به استفاده کنندگان صورت های مالی در پیش بینی جریان های نقدی آتی بنگاه و به خصوص زمان بندی و قطعیت آن ها کمک می کند (استانداردهای بین المللی حسابداری)^۱.

در سالهای اخیر، تجدید ارائه صورتهای مالی بین شرکتهای ایرانی بسیار رایج شده است (نیکبخت و رفیعی، ۱۳۹۱). تجدید ارائه به دلیل کیفیت پایین اطلاعات مالی که قبلا منتشر شده است برای پاسخ به سوال اعتبار گزارش های مالی آتی شرکت، فراخوانده می شود. این افزایش در تجدید ارائه حسابداری و در نتیجه زیان سهامداران، نظارت عمومی قابل توجهی را از نقش حسابرسان در حصول اطمینان از کیفیت صورت های مالی به خود جلب کرده است. در این پژوهش اثر اندازه موسسه حسابرسی بر هر دو نوع تجدید ارائه ناشی از مدیریت سود و ناشی از مدیریت جریان نقد مورد بررسی قرار گرفته است. طبقه بندی تجدید ارائه به گروه های مختلف مهم است زیرا خطرات دادخواهی حسابرسان در مورد انواع مختلف تجدید ارائه متفاوت است. بررسی نظارت حسابرسان بر هر دو نوع دستکاری گزارشگری مالی مهم است زیرا هم اقلام تعهدی و هم جریان نقد ناشی از عملیات، برای تصمیم گیری در مورد ارزیابی و بستن قراردادها مورد استفاده هستند. سود بر مبنای تعهدی ارائه می شود که به طور ذاتی نیازمند برآوردهای بیشتری توسط حسابداران است که این موضوع امکان گزارشگری فرصت طلبانه را آشکار می کند؛ بنابراین سرمایه گذاران اغلب مشکوک به دستکاری سود هستند. کشف دستکاری سود موضوعی است که باید مورد رسیدگی دقیق تری قرار گیرد بنابراین حسابرسان با کیفیت بالا باید انگیزه برای ارائه تلاش بیشتر جهت کشف گزارش دهی نادرست مرتبط با مدیریت سود داشته باشند. مدیریت جریان نقد، کمتر مورد توجه حسابرسان قرار می گیرد به این دلیل که جریان نقد ناشی از عملیات در نتیجه حسابداری نقدی معمولاً کمتر به صورت انتزاعی و ذهنی تصور می شود و در نتیجه نیاز کمتری به بررسی دقیق حسابرس است و دیگر این که دستکاری جریان نقد اخیراً در ادبیات دانشگاهی آمده است و این باعث شده است که قانونگذاران و حسابرسان توجه کافی به آن نداشته باشند ولی حسابرسان باید مسئولیت خود را برای کشف تمامی

¹ International accounting standards (IAS)

تحریف های بااهمیت از جمله دستکاری جریان نقد انجام دهند. در این پژوهش قصد داریم در ادبیات بین المللی حسابداری از طریق بررسی رابطه بین تجدید ارائه های صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و مدیریت جریان نقد سهیم شویم. در ادامه به ارائه چارچوب نظری، پیشینه، بیان فرضیه های پژوهش، روش پژوهش، یافته های پژوهش و در نهایت نتیجه گیری می پردازیم.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

از آن جا که واحدهای اقتصادی همواره به منظور افزایش ارزش شرکت و ثروت سهامداران، به دنبال کاهش هزینه سرمایه خود هستند می توانند با ارائه صورت های مالی که با کیفیت بالا حسابرسی شده اند به اهداف خود دست یابند، چرا که بدون انجام حسابرسی یا انجام حسابرسی با کیفیت پایین سرمایه گذاران و اعتباردهندگان خارج از شرکت نسبت به اطلاعات تهیه شده توسط مدیریت تردید خواهند کرد و در نتیجه یا سرمایه گذاری نمی کنند و یا نرخ بازده بسیار بالایی را به دلیل پذیرفتن ریسک طلب می کنند (احمد^۲ و همکاران؛ ۲۰۰۸).

تعاریف متنوع و گوناگونی از کیفیت حسابرسی در دست است که یکی از مهم ترین این تعاریف، تعریف دی آنجلو^۳ (۱۹۸۱) است که می گوید: ارزیابی بازار از احتمال این که (۱) حسابرس موارد تحریفات بااهمیت در صورت های مالی و یا سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند. (۲) تحریف بااهمیت کشف شده را گزارش دهد. احتمال این که حسابرس موارد تحریفات بااهمیت را کشف کند به شایستگی حسابرس و احتمال این که حسابرس موارد تحریفات بااهمیت کشف شده را گزارش کند به استقلال حسابرس بستگی دارد. پالمروس^۴ (۱۹۸۸) کیفیت حسابرسی را برحسب میزان اعتباردهی حسابرس تعریف می کند. از آن جا که هدف حسابرس ایجاد اطمینان نسبت به صورت های مالی است لذا کیفیت حسابرسی به معنی عاری بودن صورت های مالی حسابرسی شده از تحریفات بااهمیت است. در واقع این تعریف بر نتایج حسابرسی تأکید می ورزد، یعنی قابل اعتماد بودن صورت های مالی حسابرسی شده، کیفیت بالای حسابرسی را منعکس می کند.

تعریف ارائه مجدد صورت های مالی به عنوان اصلاحات صورت گرفته در صورت های مالی مطرح می شود که معمولاً ناشی از عدم پیروی از اصول پذیرفته شده حسابداری هستند. اداره حسابداری کل آمریکا^۵ (۲۰۰۲) اعلام می دارد ارائه مجدد صورت های مالی زمانی رخ می دهد که شرکت به صورت داوطلبانه یا بر طبق حکم قانون گذاران یا حسابرسان اقدام به بازنگری در اطلاعات مالی قبلاً گزارش شده می کند (عبدالله^۶ و همکاران، ۲۰۱۰).

تجدید ارائه صورت های مالی از دید سرمایه گذاران بیانگر مشکلات دوره گذشته است و هم چنین نوعی پیش بینی مشکلات آتی برای شرکت و مدیریت آن نیز می باشد و موجب سلب اطمینان سرمایه گذاران نسبت به اعتبار و شایستگی مدیریت و کیفیت سودهای گزارش شده می باشد. تجدید ارائه نشان دهنده اعلامیه ای توسط شرکت از ازقلم افتادگی یا تحریف بااهمیت در صورت های مالی است (پالمروس و همکاران؛ ۲۰۰۴). تجدید ارائه صورت های مالی در سال های اخیر در ایران به شدت رواج یافته است. طبق تحقیقاتی که در ایران انجام شده است درصد بالایی از شرکت های ایرانی به

² Ahmed

³ DeAngelo

⁴ Palmrose

⁵ General Accounting Office (GAO)

⁶ Abdullah

دلیل اصلاح اشتباهات حسابداری، صورت های مالی خود را تجدید ارائه و رقمی را تحت عنوان تعدیلات سنواتی گزارش می کنند (سروری مهر؛ ۱۳۷۵ و کردستانی و همکاران؛ ۱۳۸۹). این فرایند نشان می دهد که اطلاعات حسابداری شرکت ها از نظر ویژگی عاری از اشتباه بودن مورد تردید است. هدف حسابرسان اعتباربخشی به صورت های مالی است و زمانی که صورت های مالی حسابرسی شده دوره های گذشته به دلیل اشتباهات حسابداری قابل توجه به دفعات تجدید ارائه شده باشد اعتماد جامعه نسبت به اظهار نظر حسابرسان کاهش می یابد. شرکت هایی صورت های مالی را تجدید ارائه می کنند که زیان های قابل توجهی در ارزش های بازار (پالمروس و همکاران؛ ۲۰۰۴)، افزایش هایی در هزینه سرمایه (هریبار^۷ و همکاران؛ ۲۰۰۴) و گردش اجرایی بالایی (هنس^۸ و همکاران؛ ۲۰۰۸، سرنیواسان^۹؛ ۲۰۰۵) را متحمل شده باشند.

بررسی نظارت حسابرسان بر هر دو نوع دستکاری گزارشگری مالی (مدیریت سود و مدیریت جریان نقد) مهم است زیرا هم ارقام تعهدی و هم جریان نقد ناشی از عملیات، برای تصمیم گیری در مورد ارزیابی و بستن قراردادها مورد استفاده هستند.

دلایل تأثیر نظارت حسابرسان بر مدیریت جریان نقد که ممکن است قابل تشخیص نباشد به قرار زیر است: اولاً جریان نقد ناشی از عملیات در نتیجه حسابداری نقدی معمولاً کمتر به صورت انتزاعی تصور می شود و در نتیجه نیاز کمتری به بررسی دقیق حسابرس است. ثانياً دستکاری جریان نقد اخیراً در ادبیات دانشگاهی آمده است و موجب این می شود که قانونگذاران و حسابرسان توجه کافی به آن نداشته باشند که می توان گفت حسابرسان باید مسئولیت خود را برای کشف تمامی تحریفات بااهمیت از جمله دستکاری جریان نقد انجام دهند. اگر موردی یافت شد حسابرسان با کیفیت بالا تحریفات بااهمیت جریان نقدی را که منجر به احتمال افزایش تجدید ارائه جریان نقد خواهد شد را محدود خواهند کرد (جیانگ و همکاران، ۲۰۱۵).

در سال های اخیر پژوهشگران به موضوعات تجدید ارائه صورت های مالی، کیفیت حسابرسی، مدیریت سود و ارتباط میان آن ها پرداخته اند که از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره نمود:

جیانگ^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۵) اثر کیفیت حسابرسی بر تجدید ارائه های حسابداری را بررسی کردند و دریافتند که دستکاری سود احتمال تجدید ارائه جریان غیر نقد را افزایش می دهد و هم چنین هیچ رابطه ای بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه جریان نقد نیافتند.

انجین و همکاران^{۱۱} (۲۰۱۳)، سرمایه گذاران اشتباهات اظهار شده در حساب های اصلی را به عنوان یک نقص شدید استنباط می کنند که قابلیت اعتماد درآمدها که جزء اصلی ترین فعالیت های عملیاتی شرکت ها می باشد را کاهش داده و مستقیماً بر توانایی آن ها برای پیش بینی درآمد تأثیر گذاشته و منجر به واکنش منفی بازار نسبت به تجدید ارائه های ناشی از حساب های اصلی نسبت به تجدید ارائه های ناشی از حسابهای غیر اصلی می شوند.

⁷ Hribar

⁸ Hennes

⁹ Srinivasan

¹⁰ Jiang

¹¹ Nguyen

لین^{۱۲} و همکاران (۲۰۰۶) یک رابطه مثبت بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه پیدا کردند که نشان دهنده این است احتمال بیشتری وجود دارد که حسابرسان بزرگ و معتبر حساب های مشتریان خود را تجدید ارائه کنند با این حال هیچ توضیحی برای یافته های خود ارائه نکردند.

پیوت و همکاران^{۱۳} (۲۰۰۵) رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود را در فرانسه مورد مطالعه قرار دادند، این دو محقق ۲۵۵ شرکت را در سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۲ مورد بررسی قرار دادند نتایج نشان داد شرکت هایی که توسط موسسات بزرگ تر حسابرسی می شوند با مدیریت سود کمتری مواجه نیستند و در واقع تفاوت های کیفیت حسابرسی موسسات تأثیری بر عدم مدیریت سود ندارد.

کالن و همکاران^{۱۴} (۲۰۰۵) در پژوهشی نمونه ای وسیع از صورت های مالی تجدید ارائه شده بین سال های ۱۹۸۶ الی ۲۰۰۳ را براساس علت به وجود آمدن تجدید ارائه، حسب مورد تغییر در رویه های حسابداری و اشتباهات حسابداری طبقه بندی و مورد مقایسه قرار دادند. این محققین شواهدی تجربی در خصوص این مطلب که به طور کلی واکنش بازار سرمایه نسبت به تجدید ارائه صورت های مالی به علت اشتباهات حسابداری منفی می باشد، ارائه نمودند.

موسوی و همکاران (۱۳۹۴)، در این پژوهش هدف تبیین این مسئله است که آیا برخی ویژگی های حاکمیت شرکتی مانند استقلال هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیر عامل، مالکیت مدیریت، مالکیت سهامداران عمده بیرونی و کیفیت حسابرسی با وقوع تجدید ارائه صورت های مالی مرتبط است یا خیر و این ارتباط چگونه می باشد. نتایج به دست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان می دهد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین متغیرهای حاکمیت شرکتی مورد بررسی در این پژوهش و تجدید ارائه صورت های مالی ارتباط معناداری وجود ندارد، به جز در مورد متغیر کیفیت حسابرسی که ارتباط مثبت و معناداری با تجدید ارائه صورت های مالی دارد.

۳. فرضیه های پژوهش

با توجه مبانی نظری و تحقیقاتی که در فوق به آن اشاره شد، فرضیه های پژوهش به شرح ذیل تدوین می گردد:

فرضیه اول: بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی (ترازنامه و سود و زیان) ناشی از مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی (صورت جریان نقد) ناشی از مدیریت جریان نقد رابطه معناداری وجود دارد.

۴. روش شناسی پژوهش

¹² Lin

¹³ Piot

¹⁴ Callen

این پژوهش از نظر هدف، پژوهشی کاربردی و روش انجام پژوهش، توصیفی - همبستگی می باشد. پژوهش حاضر به دلیل این که در فاصله زمانی در طی یک دوره ۵ ساله انجام می شود، از نظر افق زمانی طولی می باشد و به دلیل اینکه داده های مورد استفاده، اطلاعات واقعی و تاریخی است می توان آن را از نوع پس رویدادی طبقه بندی کرد.

برای جمع آوری داده های مربوط به بخش تجربی و آزمون فرضیه های پژوهش، داده های مرتبط با متغیر مستقل از صورت های مالی حسابرسی شده شرکت های بورس اوراق بهادار تهران که در سایت پژوهش، توسعه و مطالعه های اسلامی، سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران و در مواردی نیز با استفاده از بانک های اطلاعاتی بورس اوراق بهادار تهران (نرم افزارهای ایران بورس، تدبیرپرداز، ره آورد نوین) گردآوری شده است. جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و از همه صنایع طی سال های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۳ می باشد. نمونه این مطالعه با توجه به موضوع آن، از نوع نمونه گیری حذفی است که در آن شرکت های انتخاب شده با توجه به محدودیت های ذکر شده در ذیل از بین مجموعه ای از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که دارای شرایط ذیل باشند:

۱. شرکت ها عضو صنایع واسطه گری مالی، هلدینگ و بانک ها نباشند. علت این امر از این جهت است که چنین شرکت هایی از نظر ماهیت فعالیت و طبقه بندی اقلام صورت های مالی، با دیگر شرکت ها دارای تفاوت هایی می باشند.
 ۲. معاملات شرکت ها نباید طی دوره ی پژوهش به طور کامل متوقف شده باشد (نماد شرکت از بورس خارج شده باشد).
 ۳. شرکت ها حداقل از ابتدای سال ۱۳۸۹ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.
 ۴. کلیه داده های مورد نیاز پژوهش برای آن شرکت ها، در طی دوره زمانی پژوهش، موجود و در دسترس باشد.
- با در نظر گرفتن شرایط فوق، تعداد ۹۰ شرکت باقی ماند که در حقیقت نشان دهنده جامعه آماری واقعی مورد رسیدگی می باشد.
- در این پژوهش به منظور ارزیابی پارامترهای پژوهش از مدل های رگرسیون لجستیک استفاده نموده و روش آزمون هر فرضیه را به طور جداگانه تشریح می نمایم.

روش آزمون فرضیه اول پژوهش

در این پژوهش به منظور ارزیابی پارامترهای پژوهش از مدل رگرسیون لجستیک به شرح ذیل استفاده کردیم:

$$\begin{aligned} \text{NCFREStit} = & 0 + \text{BIASIZE} + 2\text{EMi} + 3\text{LEVERAGEit} + 4\text{ACEit} + \\ & 5\text{SCOREit} + 6\text{FINANCEit} + 7\text{GROWTHit} + 8\text{BSIZEit} + 9\text{DUALit} + (1) \\ & 10\text{SOWNit} + 11\text{INSTITUTEit} + 12\text{MGROWNit} + 13\text{IMRit} + \text{it} \end{aligned}$$

تعریف عملیاتی متغیرهای مدل فوق:

NCFREST: تجدید ارائه ترازنامه یا صورت سود و زیان (متغیر ساختگی، اگر تجدید ارائه مرتبط با ترازنامه یا صورت سود و زیان باشد ارزش یک و برای شرکت های نمونه بدون تجدید، صفر در نظر گرفته می شود)

ASIZE: اندازه موسسه حسابرسی، اگر شرکت توسط سازمان حسابرسی، حسابرسی شده باشد برابر یک و در غیر این صورت معادل صفر.

EM: مدیریت سود. مدیریت سود ارزش مطلق اقلام تعهدی اختیاری برآورد شده است که در زیر توسط دجو^{۱۵}، اسلون^{۱۶} و سوئینی^{۱۷} (۱۹۹۵) برای تجزیه سود به دو جزء اختیاری (DA) و غیراختیاری (NDA) محاسبه شده است و توسط کوتاری^{۱۸}، لئون و وازلی^{۱۹} (۲۰۰۵) اصلاح شده است. ما معادله زیر را برای تمام شرکت ها در صنعت مشابه در هر سال برای به دست آوردن پارامترهای صنعت برای محاسبه جزء کل اقلام تعهدی غیراختیاری برآورد کردیم:

$$ACC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \Delta REV_{it} + \alpha_2 PPE_{it} + \alpha_3 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

که در مدل فوق:

ACC: مجموع اقلام تعهدی شرکت می باشد که از تفاوت سود عملیاتی و جریان های نقدی عملیاتی شرکت در سال t بدست می آید.

REV: تغییرات درآمد

PPE: دارایی های ثابت مشهود شرکت در سال t.

ROA: بازده دارایی ها، از طریق نسبت سود بعد از کسر مالیات به دارایی ها بدست می آید.

ε_{it} : خطای برآورد

* در مدل فوق، باقیمانده خطا به عنوان سطح اقلام تعهدی اختیاری (مدیریت سود) مورد استفاده قرار می گیرد.

LEVERAGE: نسبت کل بدهی به کل دارایی

AGE: عمر شرکت (تعداد سال هایی که شرکت در بورس می باشد)

ZSCORE: بحران مالی که در این پژوهش برای شناسایی شرکت های دارای بحران مالی از شاخص تعدیل شده ورشکستگی آلتمن استفاده می شود (آلتمن، ۲۰۰۵)، این مدل مبتنی برنسبت هایی است که مدیریت نقدینگی، بازده دارایی ها، سودآوری، مدیریت بدهی و مدیریت دارایی نامیده می شوند. مدل Z'-score برای پیش بینی ورشکستگی شرکت ها به صورت زیر می باشد، (ابراهیمی کردلر و اعرابی، ۱۳۹۰):

$$Z' = +0.0717 WCTA + 0.084 ROA + 3.107 EBTA + 0.42 MVTD + 0.998 STA$$

که در مدل فوق Z' شاخص بحران مالی در هر شرکت است که برای سنجش توان مالی مورد استفاده قرار گرفته است. این مدل قدرت پیش بینی توان مالی یا ورشکستگی شرکتها با اطمینان ۹۵ درصد می باشد.

که در مدل فوق داریم:

$WCTA$: نسبت سرمایه در گردش به کل داراییها (نسبت نقدینگی).

ROA : بازده داراییها

$EBTA$: نسبت سود قبل از بهره و مالیات به کل داراییها (نسبت سودآوری).

$MVTD$: نسبت ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری کل بدهیها (مدیریت بدهی).

STA : نسبت فروش به کل داراییها (مدیریت دارایی).

$FINANCE$: تأمین مالی خارج شرکت (برای ارتباط با گزارش فرصت طلبانه برای کاهش هزینه تأمین مالی مشخص شده است) که از طریق انتشار سهام اندازه گیری می شود.

$GROWTH$: رشد (میانگین نرخ رشد کل داراییها در ۲ سال قبل از تجدید ارائه)

$BSIZE$: اندازه هیئت مدیره (تعداد اعضای هیئت مدیره)

$DUAL$: دوگانگی مدیر عامل شرکت و نائب رئیس هیئت مدیره (متغیر ساختگی، اگر مدیر عامل شرکت و نائب رئیس یکسان باشند ارزش یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود).

$STOWN$: مالکیت دولتی؛ عبارت است از درصد سهام نگهداری شده به وسیله سهامداران دولتی.

$INSTITUTE$: مالکیت نهادی؛ عبارت است از درصد سهام نگهداری شده به وسیله سهامداران نهادی.

$MGROWN$: مالکیت مدیریتی؛ عبارت است از درصد سهام نگهداری شده به وسیله اعضای هیئت مدیره.

IMR : معکوس نسبت میلز.

ε_{it} : خطای تصادفی.

در این پژوهش تأثیر اندازه موسسه حسابرسی بر احتمال تجدید ارائه حسابداری را که ممکن است به دلیل ارتباط درونی بین اندازه موسسه حسابرسی، کیفیت گزارشگری مالی (دستکاری سود و جریان نقد) و بروز تجدید ارائه حسابداری، نتایج متعصبانه ای تولید کند را در نظر گرفتیم. حال با استفاده از روش دو مرحله‌ای هکمن (۱۹۷۹)، از ضرایب برآورد شده مدل انتخاب حسابرس (رابطه شماره ۲) که برای برآورد معکوس نسبت میلز (IMR) استفاده شده است به عنوان متغیر کنترلی وارد رابطه فوق (۱) می شود. حضور متغیر عکس نسبت میلز در الگوی رگرسیون خطی مذکور، وجود واریانس ناهمسانی الگوی اولیه را رفع می کند و استفاده از برآورد کننده حداقل مربعات را بلا مانع می نماید.

$$Pr (ASIZE) = \alpha_0 + \alpha_1 EM_{it} + \alpha_2 SIZE_{it} + \alpha_3 CAPINT_{it} + \alpha_4 LEV_{it} + \alpha_5 ISSUE_{it} + \alpha_6 LOSSE_{it} + \alpha_7 CYCLE_{it} + \alpha_8 PE_{it} + \alpha_9 ATO_{it} + \alpha_{10} SOE_{it} + \alpha_{11} CURR_{it} + \alpha_{12} QUICK_{it} + \alpha_{13} REGU_{it} + it \quad (2)$$

که در مدل لجستیک فوق:

ASIZE: اندازه موسسه حسابرسی اگر شرکت توسط سازمان حسابرسی، حسابرسی شده باشد ارزش یک و در غیر این صورت معادل صفر.

EM: مدیریت سود؛ که در مدل ۱ توضیح داده شد.

SIZE: اندازه شرکت که از طریق لگاریتم طبیعی دارایی های شرکت محاسبه می شود.

CAPINT: اموال، ماشین آلات و تجهیزات.

LEV: نسبت کل بدهی ها به مجموع دارایی ها.

ISSUE: صدور سهام جدید (یک متغیر شاخص که اگر تعداد سهام منتشره در شرکت i در طول سال t بیشتر از ۱۰٪ سرمایه قبلی افزایش یابد ارزش یک می گیرد و در غیر این صورت معادل صفر در نظر گرفته می شود).

LOSS: زیان. زمانی که شرکت زیان خالص داشته باشد ارزش یک و در غیر این صورت صفر.

CYCLE: چرخه عملیاتی در ماه (روزهای فروش موجودی بعلاوه حسابهای دریافتی تقسیم بر ۳۰، برای شرکت i در سال t) شرکت های با چرخه ی عملیات طولانی تر احتمال زیادی دارد که کمترین پایداری را در ارقام تعهدی داشته باشند. چرخه ی عملیاتی طولانی، نشانگر بیشترین عدم اطمینان و بیشترین استفاده از برآوردها و تقریب ها در ارقام تعهدی است (نونهال نهر، ۱۳۸۹)؛ حال جهت اندازه گیری چرخه عملیاتی شرکت از رابطه ذیل استفاده می شود:

$$CYCLE = \frac{365}{St} + \frac{365}{\frac{CGSt}{AAlt}}$$

که در آن:

St: مبلغ فروش شرکت

AARt: متوسط حسابهای دریافتی تجاری

CGSt: بهای تمام شده کالای فروش رفته

AAlt: متوسط موجودی کالا.

PE: نسبت قیمت به سود (نسبت قیمت سهم به سود هر سهم برای شرکت i در سال t)

ATO: گردش دارایی (گردش دارایی برای شرکت i در سال t. از تقسیم فروش بر دارایی ها به دست می آید).

SOE: کنترل دولت (اگر سهامدار عمده یکی از شرکت های دولتی باشد ارزش یک و در غیر این صورت معادل صفر).

CURRENT: نسبت جاری (نسبت جاری برای شرکت i در سال t . از تقسیم دارایی های جاری بر بدهی های جاری محاسبه شده است)

QUICK: نسبت سریع (نسبت سریع برای شرکت i در سال t ؛ که از تقسیم دارایی های سریع (دارایی های جاری منهای سرمایه گذاری) بر بدهی های جاری محاسبه شده است)

REGU: تنظیم صنعت (یک متغیر شاخص که اگر شرکت i در سال t عضوی از صنعت تنظیم شده است ارزش ۱ و در غیر این صورت صفر بگیرد)

روش آزمون فرضیه دوم پژوهش

$$\begin{aligned} \text{CFREST}_{it} = & \theta_0 + \theta_1 \text{SIZE}_{it} + \theta_2 \text{CFM}_{it} + \theta_3 \text{EVERAGE}_{it} + \theta_4 \text{AGE}_{it} + \theta_5 \text{ZSCORE}_{it} + \\ & \theta_6 \text{FINANCE}_{it} + \theta_7 \text{GROWTH}_{it} + \theta_8 \text{BSIZE}_{it} + \theta_9 \text{DUAL}_{it} + \theta_{10} \text{STOWN}_{it} + \\ & \theta_{11} \text{INSTITUTE}_{it} + \theta_{12} \text{MGROWN}_{it} + \theta_{13} \text{MR}_{it} + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad ()$$

تعریف عملیاتی متغیرهای مدل فوق:

CFREST: تجدید ارائه جریان نقد (متغیر ساختگی، اگر تجدید ارائه مرتبط با صورت جریان نقد باشد ارزش یک و در غیر این صورت معادل صفر در نظر گرفته می شود).

CFM: مدیریت جریان نقد عملیاتی است، به پیروی از پژوهش رویچادری^{۲۰} (۲۰۰۶)، سطح غیرعادی جریان وجه نقد عملیاتی (CFM) به عنوان باقی مانده حاصل از مدل برآوردی مربوط به آن تعریف شده است؛ که از مدل زیر برای اندازه گیری سطح غیر عادی جریان وجه نقد عملیاتی استفاده شده است.

$$\left(\frac{\text{CFO}_{it}}{\text{TA}_{it-1}} \right) = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{1}{\text{TA}_{it-1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{\text{S}_{it}}{\text{TA}_{it-1}} \right) + \beta_3 \left(\frac{\Delta \text{S}_{it}}{\text{TA}_{it-1}} \right) + \varepsilon_{it}$$

که در مدل فوق:

CFO: جریان های نقدی عملیاتی شرکت در سال t .

S: فروش خالص شرکت در سال t .

ΔS_{it} : تغییر در فروش شرکت در سال t .

TA: مجموع دارایی های شرکت در ابتدای دوره

ε_{it} : خطای برآورد

شیوه اندازه گیری این متغیرها ASIZE LEVERAGE AGE ZSCORE FINANCE GROWTH BSIZE DUAL STOWN INSTITUTE MGROWN، در مدل ۱ توضیح داده شد.

IMR: معکوس نسبت میلز

حال با استفاده از روش دو مرحله‌ای هکمن (۱۹۷۹)، از ضرایب برآورد شده مدل انتخاب حسابرس (رابطه شماره ۴) برای برآورد معکوس نسبت میلز (IMR) استفاده شده است که به عنوان متغیر کنترلی وارد رابطه فوق (۳) می‌شود. حضور متغیر عکس نسبت میلز در الگوی رگرسیون خطی مذکور، وجود واریانس ناهمسانی الگوی اولیه را رفع می‌کند و استفاده از برآورد کننده حداقل مربعات را بلامانع می‌نماید.

$$\text{Pr (ASIZEit)} = \theta + 1\text{EMit} + 2\text{SIZEit} + 3\text{CAPINTit} + 4\text{LEVit} + 5\text{ISSUEit} + 6\text{LOSSit} + 7\text{CYCLEit} + 8\text{PEit} + 9\text{ATOit} + 10\text{SOEit} + 11\text{CURRit} + 12\text{QUICKit} + 13\text{REGUit} + \text{ti} \quad ()$$

CFM: مدیریت جریان نقد عملیاتی که در رابطه ۳ تشریح شده است.

متغیرهای ASIZE، SIZE، CAPINT، LEV، ISSUE، LOSS، CYCLE، PE، ATO، SOE، CURR، QUICK، REGU در رابطه شماره ۲ توضیح داده شده اند.

۵. یافته‌های پژوهش

همانطور که گفته شد برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش دو مرحله‌ای هکمن (۱۹۷۹) استفاده شده است، بدین گونه که از ضرایب برآورد شده مدل‌های انتخاب (رابطه‌های شماره ۲ و ۴) برای برآورد معکوس نسبت میلز (IMR) استفاده شده است که به عنوان متغیر کنترلی وارد مدل‌های مورد نظر جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش می‌شود؛ بنابراین در این پژوهش ابتدا دو مدل لاجیت مربوط به مرحله اول روش هکمن (۱۹۷۹) که به تأثیر اندازه موسسه حسابرسی بر روی مدیریت سود و مدیریت جریان نقد عملیاتی می‌پردازد را مورد آزمون قرار داده و از خروجی این دو مدل (ضرایب برآورد شده) نسبت معکوس میلز را استخراج کرده و به عنوان متغیر کنترلی وارد مدل‌های مورد نظر جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش کرده‌ایم، در ادامه نتایج مربوط به مرحله اول روش هکمن جهت برآورد نسبت معکوس میلز ارائه می‌شود.

جدول ۱. نتایج برآورد معکوس نسبت میلز

متغیرها	نماد	ضرایب رگرسیون	انحراف معیار	آماره t	P - Value
مقدار ثابت	α_0	-۰/۰۷۸۳	۰/۰۲۵۲	-۳/۱۰۱	**۰/۰۰۲
مدیریت سود	EM	-۰/۰۵۶۵	۰/۰۷۵۱	-۰/۷۵۲	۰/۴۵۲
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۹۵۷	۰/۰۱۶۱	۵/۹۳۹	**<۰/۰۰۱
میزان سرمایه	CAPINT	۰/۰۱۱۸	۰/۰۷۳۸	۱/۶۰۲	۰/۱۰۹

۰/۰۰۸*	-۲/۶۳۴	۰/۰۴۵۹	-۰/۰۱۲۱	ISSUE	صدور سهام جدید
۰/۴۸۱	-۰/۷۰۴	۰/۰۶۱۴	-۰/۰۴۳۲	LOSS	زیان
۰/۶۸۷	-۰/۴۰۳	۰/۰۸۴۷	-۰/۰۳۴۱	CYCLE	چرخه عملیاتی
۰/۰۷۹	۱/۷۵۷	۰/۰۴۱۵	۰/۰۷۲۹	PE	نسبت قیمت به سود
۰/۶۵۶	-۰/۴۴۵	۰/۰۷۲۲	۰/۰۳۲۰	ATO	گردش دارایی
۰/۳۲۴	-۰/۹۸۷	۰/۰۵۲۱	-۰/۰۵۱۴	SOE	کنترل دولت
۰/۲۰۵	-۱/۲۶۸	۰/۰۱۷۰	-۰/۰۲۱۶	CURRENT	نسبت جاری
۰/۷۳۴	-۰/۳۳۹	۰/۰۹۴۵	-۰/۰۳۲۱	QUICK	نسبت آنی

همانطور که از نتایج جدول بالا مشخص است، با توجه به آماره t در سطح معنی داری ضرایب و علامت ضریب رگرسیون هر یک از متغیرها می توان نتیجه گرفت که متغیرهای اندازه شرکت و صدور سهام جدید رابطه معناداری با اندازه موسسه حسابرسی دارند. از نتایج نگاره فوق برای برآورد نسبت معکوس میلز استفاده می شود.

جدول ۲. نتایج برآورد معکوس نسبت میلز

متغیرها	نماد	ضرایب رگرسیون	انحراف معیار	آماره t	P - Value
مقدار ثابت	α_0	-۰/۶۴۳	۰/۲۵۰	-۲/۵۶۴	۰/۰۱۰*
مدیریت سود ناشی از جریان نقد عملیاتی	CFM	۰/۰۱۳	۰/۰۳۲	۰/۳۸۹	۰/۶۹۷
اندازه شرکت	SIZE	۰/۰۸۸	۰/۰۱۶۳	۵/۴۱۳	*** < ۰/۰۰۱
میزان سرمایه	CAPINT	۰/۰۹۹	۰/۰۷۳۱	۱/۳۶۵۸	۰/۱۷۳
صدور سهام جدید	ISSUE	-۰/۱۲۷	۰/۰۴۵	-۲/۷۷۶	۰/۰۰۶**

زیان	LOSS	-۰/۰۴۳۲	۰/۰۶۱۴	-۰/۷۰۴	۰/۴۸۱
چرخه عملیاتی	CYCLE	۰/۰۶۹۸	۰/۰۹۳۱	۱/۵۶۴	۰/۰۶۰
نسبت قیمت به سود	PE	۰/۰۰۰۷	۰/۰۰۰۴	۱/۷۵۷	۰/۰۷۹
گردش دارایی	ATO	-۰/۰۴۷	۰/۰۷۲	-۰/۶۶۵	۰/۵۰۶
کنترل دولت	SOE	-۰/۰۴۸	۰/۰۵۲	-۰/۹۲۱	۰/۳۵۷
نسبت جاری	CURRENT	-۰/۲۶۰	۰/۱۷۲	-۱/۵۱۵	۰/۱۳۰
نسبت آنی	QUICK	-۰/۰۲۰۰	۰/۰۹۵	-۰/۲۱۱	۰/۸۳۳

همانطور که از نتایج جدول بالا مشخص است، با توجه به آماره t در سطح معنی داری ضرایب و علامت ضریب رگرسیون هر یک از متغیرها می توان نتیجه گرفت که متغیرهای اندازه شرکت و صدور سهام جدید رابطه معناداری با اندازه موسسه حسابرسی دارند. از نتایج نگاره فوق برای برآورد نسبت معکوس میلز استفاده می شود.

برازش مدل مربوط به آزمون فرضیه اول پژوهش

مدل های مربوط به آزمون فرضیه های پژوهش به صورت مدل لاجیت بوده و به صورت احتمالی بیان شده است. مدل های لاجیت معرف مدل هایی هستند که متغیر وابسته آن ها دو تایی است. در یک مدل لاجیت لگاریتم برتری به عنوان برون داد (خروجی) مدل و بر اساس ترکیبی از متغیرهای مستقل مدلیزه می شود. لذا در این الگوها نمی توان از رگرسیون های معمولی (که متغیر وابسته در آن ها باید کمی باشد)، برای پیش بینی رخداد متغیر وابسته استفاده نمود.

با توجه به این که مدل های فوق از نوع داده های ترکیبی می باشد، لازم است تا نوع تخمین مناسب برای آن را با استفاده از معیار آکائیک AIC اقدام نماییم. برای این منظور الگوی لاجیت فوق را با استفاده از چهار روش GLM ساده، روش GLM سری زمانی (فقط با در نظر گرفتن عامل زمان)، روش پانلی با اثرات ثابت و روش پانلی با اثرات متغیر برآورد می نماییم و معیار AIC آن ها را با هم مقایسه خواهیم نمود. هر یک از این مدل ها که دارای AIC کوچک تری باشد به عنوان مدل مطلوب و نهایی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

نتایج نهایی حاصل از برازش چهار مدل و مقادیر AIC هر کدام به شرح ذیل است:

جدول ۳. نتایج مقادیر AIC مدل ۱

مدل پانلی	مدل پانلی تعمیم یافته	مدل GLM با اعمال	مدل GLM ساده	معیار شناسایی
تعمیم یافته با اثرات متغیر	با اثرات ثابت	فاکتور زمان		
۴۲۹/۷۳۰	۴۲۹/۷۳۰	۴۹۷/۲۲۲	۴۹۰/۱۴۱	ضریب AIC

با توجه به جدول فوق و مقادیر AIC هر یک از چهار مدل مزبور می توان چنین نتیجه گرفت که مدل پانلی تعمیم یافته با اثرات ثابت (متغیر) بدلیل دارا بودن کمترین مقدار AIC مناسب ترین روش برای برازش مدل خواهد بود. نتایج حاصل از مدل به شرح جدول ذیل است:

جدول ۴. نتایج تخمین مدل فرضیه اول

متغیرها	نماد	ضرایب رگرسیون	انحراف معیار	آماره t	P - Value
مقدار ثابت	α_0	۰/۹۲۳	۰/۴۰۳	۲/۲۸۸	*۰/۰۲۲
اندازه موسسه حسابرسی	ASIZE	۰/۰۲۲	۰/۰۵۱۵	۰/۴۳۹	۰/۶۶۱
مدیریت سود	EM	۰/۰۰۲	۰/۰۰۵	۰/۴۲۰	۰/۶۷۵
اهرم مالی	LEV	۰/۱۳۱	۰/۰۵۵	۲/۳۸۳	*۰/۰۱۷
عمر شرکت	AGE	-۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	۱/۰۸۳	۰/۲۷۹
بحران مالی	Z - Score	۰/۰۰۸	۰/۰۰۸۳	۰/۹۷۱	۰/۳۳۲
تامین مالی خارجی	FINANCE	-۱/۶۲۱	۳/۲۴۴	-۰/۵۰۰	۰/۶۱۷
رشد شرکت	GROWTH	-۰/۰۱۵	۰/۰۰۷	-۲/۱۴۰	*۰/۰۳۳
اندازه هیئت مدیره	BSIZE	-۰/۰۲۹	۰/۰۷۷	-۰/۳۸۴	۰/۷۰۱
دوگانگی مدیرعامل	DUAL	۰/۲۲۹	۰/۴۱۲	۰/۵۵۶	۰/۵۷۸
مالکیت دولتی	STOWN	۱۱/۷۷۵	۷۱/۴۵۸	۰/۱۶۵	۰/۸۶۹
مالکیت نهادی	INSITUTE	۲۲/۱۵۹	۲۸/۷۸۹	۰/۷۷۰	۰/۴۴۲
مالکیت مدیریتی	MGROWN	-۸۹/۴۵۷	۷۷/۰۵۶	-۱/۱۶۱	۰/۲۴۶
معکوس نسبت میلز	IMR	-۰/۰۱۵	۰/۰۵۱۴	-۰/۳۰۴	۰/۷۶۱

همانطور که از نتایج جدول بالا مشخص است، با توجه به آماره t در سطح معنی داری ضرایب و علامت ضریب رگرسیون هر یک از متغیرها می توان نتیجه گرفت که متغیر اهرم مالی دارای رابطه مثبت و معناداری با تجدید ارائه ترازنامه و صورت سود و زیان است و همچنین متغیر رشد شرکت دارای رابطه منفی و معناداری با تجدید ارائه ترازنامه و صورت سود و زیان است. در نهایت سایر متغیرهای مدل از جمله متغیر مستقل مدل یعنی میزان اندازه موسسه حسابرسی هیچ گونه رابطه معناداری با متغیر وابسته نداشته که این عدم وجود رابطه معنادار بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه ترازنامه و صورت سود و زیان، حاکی از عدم پذیرش فرضیه اول این پژوهش می باشد.

برازش مدل مربوط به آزمون فرضیه دوم پژوهش:

با توجه به اینکه مدل آزمون مربوط به فرضیه ی دوم پژوهش به صورت لاجیت می باشد با توجه به توضیحات داده شده در قسمت (مدل مربوط به آزمون فرضیه اول پژوهش)، نتایج مربوط به آزمون فرضیه دوم پژوهش در ادامه به شرح ذیل بیان می شود.

نتایج نهایی حاصل از برازش چهار مدل و مقادیر AIC هر کدام به شرح ذیل است:

جدول ۵ نتایج مقادیر AIC مدل ۲

مدل پانلی	مدل پانلی تعمیم یافته با اثرات ثابت	مدل GLM با اعمال فاکتور زمان	مدل GLM ساده	معیار شناسایی ضریب AIC
۵۸۵/۸۹۸	۵۸۵/۸۹۸	۶۵۵/۵۱۵	۶۵۰/۹۴۱	

با توجه به جدول فوق و مقادیر AIC هر یک از چهار مدل مزبور می توان چنین نتیجه گرفت که مدل پانلی تعمیم یافته با اثرات ثابت (متغیر) بدلیل دارا بودن کمترین مقدار AIC مناسب ترین روش برای برازش مدل خواهد بود. نتایج حاصل از مدل به شرح جدول ذیل است

جدول ۶. نتایج تخمین مدل فرضیه دوم

متغیرها	نماد	ضرایب رگرسیون	انحراف معیار	آماره t	P ° Value
مقدار ثابت	α_0	۰/۸۹۹	۰/۵۰۲	۱/۷۸۹	۰/۰۷۳
اندازه موسسه حسابرسی	ASIZE	۰/۱۲۸	۰/۰۸۰	۱/۶۰۰	۰/۱۰۹
مدیریت جریان نقد عملیاتی	CFM	۰/۰۵۱	۰/۰۳۸	۱/۳۵۳	۰/۱۷۶
اهرم مالی	LEV	۰/۰۳۳	۰/۰۷۲	۰/۴۵۸	۰/۶۴۷

۰/۳۸۳	-۰/۸۷۲	۰/۰۰۵	-۰/۰۰۴	AGE	عمر شرکت
۰/۲۱۰	۱/۲۵۳	۰/۰۰۹	۰/۰۱۲	Z - Score	بحران مالی
۰/۳۷۱	-۰/۸۹۳	۳/۸۶۸	-۳/۴۵۵	FINANCE	تامین مالی خارجی
۰/۲۷۵	۱/۰۹۰	۰/۰۰۷	-۰/۰۰۸	GROETH	رشد شرکت
۰/۳۰۶	-۱/۰۲۳	۰/۰۹۵	-۰/۰۹۷	BSIZE	اندازه هیئت مدیره
۰/۷۱۶	-۰/۳۶۳	۰/۴۲۶	-۰/۱۵۵	DUAL	دوگانگی مدیرعامل
۰/۴۵۱	-۰/۷۵۴	۹۰/۴۳۲	-۶۸/۲۵۸	STOWN	مالکیت دولتی
۰/۴۷۲	۰/۷۱۹	۳۳/۸۲۸	۲۴/۳۳۴	INSITUTE	مالکیت نهادی
۰/۷۶۱	-۰/۳۰۴	۹۵/۵۳۳	-۲۸/۱۳۸	MGROWN	مالکیت مدیریتی
۰/۷۸۲	۰/۲۷۷	۰/۰۷۸	۰/۰۲۲	IMR	معکوس نسبت میلز

همانطور که از نتایج مشخص است، با توجه به آماره t در سطح معنی داری ضرایب و علامت ضریب رگرسیون هر یک از متغیرها می توان نتیجه گرفت که هیچ یک از متغیرهای مدل رابطه معناداری با تجدید ارائه صورت جریان نقد عملیاتی ندارد. عدم وجود رابطه معنادار بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت جریان نقد عملیاتی حاکی از عدم پذیرش فرضیه دوم این پژوهش می باشد.

۶. نتیجه گیری پژوهش

در این پژوهش، رابطه بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه های صورت های مالی بررسی شد. نتیجه آزمون فرضیه اول نشان داد که هیچ رابطه معناداری بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه های مالی ناشی از مدیریت سود وجود ندارد. در رابطه با فرضیه دوم نیز هیچ رابطه معناداری بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه های مالی ناشی مدیریت جریان نقد مشاهده نشد. نتایج این پژوهش با پژوهش اگراوا و چادا (۲۰۰۵) متناقض است که این دو موفق به پیدا کردن رابطه ای بین تجدید ارائه حسابداری و کیفیت حسابداری شدند که ما رابطه ای بین تجدید ارائه های حسابداری و اندازه موسسه حسابرسی پیدا نکردیم. جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) که به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه های حسابداری پرداخته اند دریافتند که مدیریت سود، احتمال تجدید ارائه جریان غیر نقد را افزایش می دهد اما هیچ رابطه ای بین کیفیت حسابرسی و مدیریت جریان نقد نیافتند که مورد اول با پژوهش ما ناسازگار و در مورد دوم سازگار است. یافته های پژوهش ژانگ (۲۰۰۶) نشان می دهد که گزارش های جریان های نقدی زیاد قابل اتکا نیستند و مدیران به همان میزان که سود را دستکاری می کنند، جریان های نقد را نیز دستکاری می کنند که در این تحقیق شرکت

هایی که سود را دستکاری می کنند حدوداً ۳۳ درصد بیشتر از شرکت هایی است که جریان های نقد را دستکاری می کنند. پیوت و جنین (۲۰۰۵) به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود در فرانسه پرداختند تفاوت های کیفیت حسابرسی موسسات تأثیری بر عدم مدیریت سود ندارد که پژوهش حاضر نیز رابطه ای بین اندازه موسسه حسابرسی و مدیریت سود و به دنبال آن تجدید ارائه حسابداری ناشی از مدیریت سود نیافته است. لین و همکاران (۲۰۰۶) یک رابطه مثبت بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی پیدا کردند که نشان دهنده این است که احتمال بیشتری وجود دارد که حسابسان بزرگ و معتبر حساب های مشتریان خود را تجدید ارائه کنند با این حال هیچ توضیحی برای یافته های خود ارائه نکردند که این تحقیق با نتایج تحقیق ماناسازگار است. موسوی و همکاران (۱۳۹۴) بررسی کردند که آیا برخی ویژگی های حاکمیت شرکتی مانند دوگانگی مدیر عامل، مالکیت مدیریتی و کیفیت حسابرسی با وقوع تجدید ارائه صورت های مالی مرتبط است یا خیر و این ارتباط چگونه می باشد که نتایج به دست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان داد که در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین متغیرهای دوگانگی مدیرعامل، مالکیت مدیریتی و تجدید ارائه صورت های مالی ارتباط معناداری وجود ندارد که با نتایج تحقیق ماناسازگاری دارد به جز در مورد کیفیت حسابرسی که بیان می دارند ارتباط مثبت و معناداری با تجدید ارائه صورت های مالی دارد که در این تحقیق رابطه معناداری بین متغیر اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی مشاهده نشد.

با توجه به یافته های تحقیق می توان گفت که حسابرسی شرکت ها توسط سازمان حسابرسی و موسسات حسابرسی با کیفیت بالا تأثیری در کاهش مدیریت سود و مدیریت جریان نقد و به دنبال آن کاهش تجدید ارائه های صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و مدیریت جریان نقد ندارد و شاید بتوان گفت یکی از دلایل اصلی رد فرضیات این تحقیق در خصوص رابطه معنادار بین اندازه موسسه حسابرسی و تجدید ارائه های صورت های مالی ناشی از شرایط خاص و غیر معمول تجدید ارائه ها باشد که به صورت امری عادی در شرکت ها انجام می گیرد.

۷. پیشنهادها

برخلاف مطالعات دیگر که تجدید ارائه را به صورت کلی در نظر می گرفتند، ما تجدید ارائه ها را به دو نوع تجدید ارائه مرتبط با سود و تجدید ارائه مرتبط با جریان نقد تقسیم کردیم. ما به ادبیات تجدید ارائه با ارائه طبقه بندی تجدید ارائه مرتبط با سود و مرتبط با جریان نقد از منظر گزارشگری فرصت طلبانه کمک کردیم. بهترین مزیت مطالعه حاضر این بود که تأثیر حسابرسی با کیفیت را بر تجدید ارائه مرتبط با جریان نقد بررسی می کند. بدین سبب پیشنهادهای ذیل ارائه می شود:

پیشنهاد می شود قانون گذاران به مسئله تجدید ارائه صورت های مالی توجه بیشتری نمایند و با ایجاد شرایط و ضوابط خاص، به کارگیری تجدید ارائه صورت های مالی را کنترل کرده و امکان سوءاستفاده از آن را محدود کنند. همچنین سرمایه گذاران و سهامداران در ارزیابی شرکت ها و فرایند تصمیم گیری، به وضعیت تجدید ارائه صورت های مالی به ویژه زمانی که به طور مداوم توسط شرکت ها تکرار می شود، توجه نمایند. سازمان حسابرسی به عنوان یک نهاد قانون

گذار و دولتی، می بایست ارائه دهنده الگویی جهت افزایش کیفیت حسابرسی باشد، تا باعث کاهش ارائه اطلاعات غلط توسط شرکت ها به استفاده کنندگان و در نتیجه کاهش تجدید ارائه صورت های مالی شود.

بررسی رابطه حاکمیت شرکتی با تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و نیز بررسی رابطه حاکمیت شرکتی با تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت جریان نقد.

یکی از متغیرهای مطالعه حاضر، مدیریت جریان نقد بوده است که برای اندازه گیری آن از مدل رویچادری استفاده شد لذا به محققان و دانشجویان پیشنهاد می شود تا در مطالعات آتی از سایر شاخص های اندازه گیری مدیریت جریان نقد مانند الگوی اقلام تعهدی غیرعادی روشا و کری (۲۰۰۵) و زنگ (۲۰۰۶) استفاده نمایند و نتایج را مقایسه و جمع بندی کنند.

بررسی رابطه کیفیت سود با تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و نیز بررسی رابطه کیفیت سود با تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت جریان نقد.

در این تحقیق به این نتیجه دست یافتیم که کیفیت حسابرسی تأثیری بر مدیریت سود ندارد و باعث افزایش و کاهش آن نمی شود. پیشنهاد می شود با افزایش جامعه آماری و تغییر و یا افزایش متغیرهای تحقیق این رابطه بررسی شود و نتایج تحقیقات با یکدیگر مقایسه شود.

منابع و مآخذ

۱. سجادی سید حسین، ناصح (۱۳۸۲). "سودمندی حسابرسی مستقل صورت های مالی". بررسی های حسابداری و حسابرسی؛ ش ۳۳، صص ۶۵-۹۱.
۲. سروری مهر، صمد (۱۳۸۵). "بررسی ماهیت تعدیلات سنواتی در شرکت ها"، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه علامه طباطبایی.
۳. کردستانی، غلامرضا، آزاد، عبدالله و کاظمی، محبوبه (۱۳۸۹). "آزمون تجربی اهمیت تعدیلات سنواتی در بازار سرمایه"، تحقیقات حسابداری، ش ۸، صفحه ۷۳-۶۲.
۴. موسوی، سیدرضا، جباری، طالب بیدختی (۱۳۹۴). "حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت های مالی"، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۷ / شماره ۲۵ / صفحه ۹۷ تا ۱۱۹.
۵. نونهال نهر، علی اکبر؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید و یعقوب پورکریم. (۱۳۸۹). "رابطه بین کیفیت حسابرس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی". بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۱۷ (۶۱): ۷۰-۵۵.
- ۶- نیکبخت، محمدرضا؛ رفیعی، افسانه؛ (۱۳۹۱). "تدوین الگوی عوامل موثر بر تجدید ارائه صورتهای مالی در ایران"، مجله دانش حسابداری، ش ۹، صفحه ۱۶۷-۱۹۴.

6. Abdullah, S.N. Mohamad Yusof and Mohamad Nor, (2010), "Financial Restatements and Corporate Governance among Malaysian Listed Companies", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 25, PP. 526-552.
7. Agrawal, A. & Chadha, S. (2005). Corporate governance and accounting scandals *Journal of Law and Economics*, 48(2), 371° 406.
8. Ahmed, A.S. Stephanie, J.R. and Tse, S. (2008). Adit quality, alternative monitoring mechanisms, and cost of capital an empirical analysis. www.ssrn.com
9. Callen J. L, Livnat J, and Segal D. (2006) Accounting Restatements: Are They Always Bad News for Investors? . Working Paper. University of Toronto.
10. DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality . *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183° 199.
11. Dechow, P. M. Sloan, R. & Sweeny, A. (1995). Detecting earnings management *The Accounting Review*, 70, 193° 226.
12. Hennes, K. M. Leone, A. J. & Miller, B. P. (2008). The importance of distinguishing errors from irregularities in restatement research : The case of restatements and CEO/CFO turnover. *The Accounting Review*, 83(6), 1487° 1519.
13. Hribar, P. & Jenkins, N. T. (2004). The effect of accounting restatements on earnings revisions and the estimated cost of capital *Review of Accounting Studies*, 9(2° 3), 337° 356.
14. Jiang, H. Habib, A. Zhoa, D (2015). Accounting restatements and audit quality in china incorporating Advances in international Accounting.
15. Kothari, S. P. Leone, A. J. & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures *Journal of Accounting and Economics*, 39, 163° 197.
16. Lin, J. Li, J. & Yang, J. (2006). The effect of audit committee performance on earnings quality . *Managerial Auditing Journal*, 21(9), 921° 933.
17. Myers, A. Linda, Susan Scholz, Nathan Y. Sharp (2013), Restating Under The Radar? Determinants of Restatements Disclosure Choices and The Related Market Reactions , www.SSRN.com, working papers, 2013.
18. Nguyen, D. & Puri, T. N. (2013). Information asymmetry and accounting restatement: NYSE-AMEX and NASDAQ evidence". *Review Quantitation Finance and Accounting*, Vol43, Issue 2, PP.211-244.
19. Palmrose, Z. V. Richardson, V. & Scholz, S. (2004). The determinants of market reactions to restatement announcements. *Journal of Accounting and Economics*, 37(1), 59° 89.
20. Palmrose, Z. V. & Scholz, S. (2004). The circumstances and legal consequences of nonGAAP reporting Evidence from restatements. *Contemporary Accounting Research*, 21(1), 139° 180.
21. Piot, C. and Janin, R. (2005), "Audit Quality and Earnings Management in France", Electronic copy available at: www.ssrn.com.
22. Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation . *Journal of Accounting and Economics*, 42, 335° 370.
23. Srinivasan, S. (2005). Consequences of financial reporting failure for outside directors : Evidence from accounting restatements and audit committee members. *Journal of Accounting Research*, 43(2), 291° 334.
24. Zhang, R. (2006); Cash flow management, Incentives and market pricing ,working paper, University of Colorado.

Study relation earnings management and cash flow management induced restatements accounting with audit the size of the audit institution

Samaneh edalati shakib¹

Amir ghafourian shagerdi²

Date of Receipt: 2019/05/11 Date of Issue: 2019/06/01

Abstract

From the investors point of view, accounting restatements is not just correcting previous performances, but it is some kind of forecasting future difficulties and their proper management. Also, it causes investors don't trust managers. However, the accounting restatements in Iran is growing faster than ever in the past few years. In this study, we aim to investigate the relationship between audit size and accounting restatements. Also, it includes restatement derived from cash flow which affects cash flow statement. This study includes non-cash flow restatement derived from accruals which affects income statement and balance sheet. the study is considered the point of view practical and its method is descriptive-correlation. The study population includes 90 Iranian listed firms in a 5 year-period between 2011-2015. In order to evaluation research parameters used regression logistic model. we calculate descriptive statistics of variables for each of models in study by Eviews 7 software then hypotheses of research was tested with appropriate statistical methods by R.3.1.1 software.

Keyword

accounting restatements, size audit, earning management, cash flow management

1. samaneh Edalati Shakib, MSC, Imam Reza International University, Mashhad. (s.samashakib@gmail.com).
2. Amir Ghafourian Shagerdi, PhD. Faculty of Management and Accounting, Imam Reza International University. (Ghafourian@imamreza.ac.ir).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی